

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN-2018-669

2.10.2018

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – eierskifte – mislykket salg.

Klager ble ilagt gebyr for uforsikret motorvogn i forbindelse med eierskifte. Klager solgte sitt kjøretøy, og i forbindelse med salget ble salgsmelding levert inn med oppgitt salgsdato den 27.2.18. Kjøper hevet imidlertid salget, og ny salgsmelding ble levert inn med oppgitt salgsdato den 28.2.18. Som en følge av det registrerte eierskiftet avsluttet klagers forsikringsselskap hennes forsikring, og kjøretøyet var uforsikret fram til klager ble oppmerksom på dette. Klager har anført at gebyret må ettergis da hun ikke var kjent med at hennes forsikring ble bragt til opphør som følge av det mislykkede salget. Nemnda kom til at det var grunnlag for å ettergi gebyret etter dispensasjonsbestemmelsen da det lå utenfor klagers kontroll å forstå rekkevidden av regelen om automatisk annullasjon av hennes løpende ansvarsforsikring, og da forholdet anses unnskyldelig fordi hun først ble klar over forholdet da hun mottok underretning fra sitt eget forsikringsselskap.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a og forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager den 5.3.18 et gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra 2.3.18 til 7.3.18.

Klager har oppgitt at hun forsøkte å selge kjøretøyet sitt. Salgsmelding ble i forbindelse med et salg levert til Statens Vegvesen den 28.2.18, med oppgitt salgsdato den 27.2.18.

Salget ble imidlertid ikke gjennomført da kjøperen hevet kjøpet. Ny salgsmelding ble dermed levert til Statens Vegvesen den 1.3.18, med oppgitt salgsdato den 28.2.18. I denne salgsmeldingen ble klager på nytt oppgitt som eier.

Klagers forsikringsselskap hadde som en følge av det registrerte eierskiftet avsluttet klagers forsikring.

Da klager ble oppmerksom på at forsikringen var opphørt ble forsikring tegnet av klager den 8.3.18.

Trafikksforsikringsforeningen har i forbindelse med sitt krav om nemnd innhentet dokumentasjon fra klagers forsikringsselskap. Klagers forsikringsselskap har vedlagt kopi av et utdrag av to annullasjonsbekreftelser. Det fremgår av e-posten fra forsikringsselskapet at:

Vi sender brev automatisk til kundene når vi får melding fra TFFAuto.

Her er utdrag fra brev sendt til kunden datert 1.3.2018. Vi jobber med å legge over på sms eller e-post.

Det fremgår av utdraget av annullasjonsbekreftelsene at:

Vi har fått informasjon fra Statens Vegvesen om at ovennevnte kjøretøy er solgt og har derfor avsluttet forsikringsavtalen.

Forsikringsbevis og forsikringsvilkår for klagers forsikring er ikke vedlagt.

Klager har anført at gebyret må ettergis da klager ikke var gjort kjent med at hennes forsikring opphørte ved registrert eierskifte. Klager viser til at hun ikke mottok noen informasjon om at hennes forsikring ble bragt til opphør ved eierskiftet.

Trafikkforsikringsforeningen har anført at klager ble ny eier av kjøretøyet ved oppgitt salgsdato i salgsmeldingen, og fra denne datoen underlagt forsikringsplikt. Trafikkforsikringsforeningen viser til at begge de innleverte salgsmeldingene innebærer et offisielt eierskifte i henhold til regelverk og Statens Vegvesens rutiner.

Trafikkforsikringsforeningen har i sitt krav om nemndsbehandling anført at informasjon om at forsikringen ville opphøre ved eierskifte var gjort kjent i forsikringsvilkårene, i forsikringsbeviset og gjennom informasjonsbrev. Trafikkforsikringsforeningen viser til at det således bør forventes at en forsikringstaker er klar over at forsikringen vil bli bragt til opphør ved eierskifte, eller relativt enkelt kan sette seg inn i reglene om opphør av forsikring ved salg av kjøretøy.

Trafikkforsikringsforeningen har videre anført at bruddet på forsikringsplikten ikke kan anses som unnskyldelig.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om Trafikkforsikringsforeningen burde ettergitt det ilagte gebyr etter bestemmelsene i bilansvarslova § 17 a andre ledd sammenholdt med gebyrforskriften § 9.

Saken er spesiell ved at salget ble hevet dagen etter salget. Heving, som innebærer tilbakeføring av ytelser fra begge sider, ble gjennomført ved at kjøperen som selger og klager som kjøper undertegnet ny salgsmelding dagen etter det opprinnelige salget. Bilen ble med andre ord tilbakeført til klager som eier etter å ha vært "solgt" i ett døgn.

I klagen skriver klager blant annet følgende: "Jeg var ikke klar over at forsikringen ble automatisk oppsagt ved omregistrering da man tidligere måtte ringe forsikringsselskap og si den opp." Ny forsikring ble tegnet 8.3.18. Gebyrileggelsen gjelder for perioden 2.3. til 7.3.18.

Bilansvarslova § 17 a lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter søknad ettergi gebyret helt eller delvis dersom brot på plikten til å tinga trafikktrygding må reknast som unnskuldeleg som følge av tilhøve utanfor den ansvarlege sin kontroll.

Forskriften om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften) § 9 lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17a annet ledd ettergi gebyret helt eller delvis dersom brudd på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utanfor den ansvarliges kontroll. Det samme gjelder for ny eier som ikke har tegnet egen forsikring.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet i merknadene til ny § 17 a følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Manglende kjennskap til rettsregler, såkalt rettsvillfarelse, kan ikke ut fra ordlyden eller forarbeidene til bilansvarslova § 17 a anses utelukket som unnskyldningsgrunn. Det samme gjelder i forhold til gebyrforskriften § 9. Ordene "brudd på plikten til å tegne forsikring" begge steder

trekker, slik nemnda ser det, i retning av at også rettsvillfarelse omfattes. Rettsvillfarelse som unnskyldningsgrunn er en rekke ganger behandlet av Høyesterett, se blant annet Rt-2008-1665. Nemnda legger til grunn at det rettslige utgangspunkt er at det skal svært mye til før gebyrplikten kan falle bort på grunn av rettsvillfarelse. Dette fordi enhver borger plikter å holde seg løpende orientert om regler som har betydning for det rettsområdet man begir seg inn på, i dette tilfellet salg av bil.

Salget som ble hevet, innebar automatisk annullasjon av klagers løpende ansvarsforsikring med virkning dagen før klager og kjøper undertegnet første salgsmelding. Klager hadde ikke selv eller ved hjelp av andre mulighet for å tegne ny forsikring med tilbakevirkende kraft. Det lå utenfor hennes kontrollsfære. Gebyret er imidlertid ilagt fra og med 2.3.18, dagen etter at bilen på nytt ble registrert på henne. Hun kunne med andre ord tegnet ny forsikring fra og med 28.2. eller senest 1.3.18 hvis hun hadde visst at hennes forsikring automatisk hadde opphørt dagen før hun solgte bilen.

Verken bilansvarslova eller gebyrforskriften sier noe om at ens forsikring automatisk faller bort dagen før solgtdato. Bilansvarslova § 17 a første ledd og gebyrforskriften § 4 andre ledd uttaler tvert imot at selgers forsikring fortsatt gjelder 14 dager etter eierskiftet, men presiserer at gebyrplikten inntreer uavhengig av dette.

Forsikringsvilkårene er ikke fremlagt, men nemnda legger til grunn at annullasjonsbestemmelsen var inntatt i forsikringsvilkårene i forsikringen hun hadde tegnet. Selv om forsikringsvilkårene vanligvis er svært omfattende og lite tilgjengelig for ikke-jurister, pliktet hun å kjenne til disse.

For en forbruker vil de to regelsettene lett kunne oppfattes som stridende mot hverandre, idet forsikringsvilkårene uttaler at forsikringen opphører fra én dag før eierskiftet, mens bilansvarslova § 17 a og gebyrforskriften § 4 andre ledd uttrykkelig sier at forsikringen løper videre i 14 dager etter eierskiftet.

Salget av bilen skjedde 27.2. Tilbakeføringen 28.2. Bilen var med andre ord ute av klagers rådighetssfære i ett døgn, maksimalt to døgn. Dette er innenfor fristen for å unngå å bli ilagt gebyr etter gebyrforskriften § 4 andre ledd.

Som påpekt av sekretariatet, pålegger bilansvarslova § 17 a og gebyrforskriften § 4 andre ledd "ny eier" å tegne forsikring. Sekretariatet uttaler videre i sitt vedtak:

Det bemerkes at lovteksten i den gjeldende forskriften ikke kan anses som utformet med denne type eierskifter for øye. Det følger av lovteksten at "ny eier" må tegne forsikring fra eierskiftet, og hvor det er foregått et mislykket salg vil det være unaturlig å anse eieren som forsøkte å selge kjøretøyet som "ny eier".

Nemnda slutter seg til dette. Slik nemnda ser det, kan det ikke kreves at en forbruker, som noen få ganger i sitt liv selger en bil, skal benytte juridisk bistand for å forstå reglenes ulike virkninger i forskjellige relasjoner. Hun var derfor avhengig av å få vite at forsikringsselskapet hadde annullert forsikringen. Det er fremlagt dokumentasjon fra hennes forsikringsselskap at slik melding ble sendt i posten 1.3.18, og det foreligger ikke opplysninger om at hun ble klar over forholdet før 8.3. da hun tegnet ny forsikring.

Slik nemnda ser det, lå det under disse omstendigheter utenfor klagers kontroll å forstå rekkevidden av regelen om automatisk annullasjon av hennes løpende ansvarsforsikring, og forholdet anses unnskyldelig fordi hun først ble klar over forholdet da hun mottok underretning fra sitt eget forsikringsselskap den 8.3.18.

Trafikkforsikringsforeningen bør etter dette ettergi det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).